

Ježíš a cizoložná žena

Rožnov, Střítež: 26.3.2017

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Dt 22, 22 – 29

Text: J 7, 53 – 8, 11 *Všichni se vrátili do svých domovů Ježíš však odešel na Olivovou horu. Na úsvitě přišel opět do chrámu a všechen lid se k němu sbromažďoval. On se posadil a učil je. Tu k němu zákoníci a farizeové přivedou ženu, přistiženou při cizoložství; postavili ji doprostřed a řeknou mu: "Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžiš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty?" Tou otázkou ho zkoušeli, aby ho mohli obžalovat. Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi. Když však na něj nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: "Kdo z vás je bez hříchu, první hod' na ni kamenem!" A opět se sklonil a psal po zemi. Když to uslyšeli, zabanbeni ve svém svědomí vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až tam zůstal sám s tou ženou, která stála před ním. Ježíš se zvedl a řekl jí: "Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?" Ona řekla: "Nikdo, Pane." Ježíš jí řekl: "Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nebřeš!"*

Příběh, který jsme právě četli, se v evangeliu odehrává bezprostředně po skončení židovské slavnosti stánků. Tyto svátky trvaly celých sedm dní. Byla to slavnost vinobraní spojená se vzpomínkami na bydlení ve stanech z doby putování Izraelců pouští. Slaví se tak, že lidé se vystěhují z domu a žijí celý týden venku na dvoře v improvizovaném stanu. Jen ženy mohly být od této povinnosti osvobozeny. Byl to svátek, který patřil mezi nejoblíbenější, protože byl opravdu radostný, bujarý, spojený se štědrá sdílností. Prostě vinobraní. V poslední, velký den svátků šli muži do chrámu k bohoslužbě. Ježíš tam tenkrát zvolal: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije.“ Večer pak svátky skončily a s nimi i týdenní přebývání ve stanech. Všichni se vrátili do svých domovů. A právě tady začíná dnešní příběh.

Ta úvodní věta je v textu docela důležitá. Všichni se vrátili do svých domovů. Co je tam asi čeká? Hora špinavého nádobí? Úklid po svátcích? Nepořádek, který nestačili před svátky uklidit? To asi ne, vždyť žena byla i přes svátky v domě. Tak si to mohl říkat ne jeden z mužů, kteří se vraceli do svého domu. Jednoho z nich však čekalo doma opravdu nepříjemné překvapení. Přistihl tam svoji ženu, jak se říká „in flagranti“.

Vykladači se nemohou shodnout, zda slavnost stánků trvala sedm nebo osm dní. Možná se i ta žena trochu přepočítala a nečekala muže doma tak brzo. (Nebo si jen zapomněla posunout dopředu hodiny:) V každém případě si nechci ani domýšlet, co následovalo. Ještě, že neznáme podrobnosti. Víme však, že ráno, hned po rozbřesku, už vedou zákoníci a farizeové ženu do chrámu. Ježíš tam už je a učí lid, který se kolem něj mezitím shromáždil. Zákoníci a farizeové, když spatří Ježíše, nenechají si jej zavolat, aby s ním něco důvěrně probrali. Bez okolků naruší Ježíšovo shromáždění, postaví ženu pěkně doprostřed, ukážou na ni prstem a řeknou mu: „Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžiš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty?“

Bratři a sestry, ta vypjatá scéna, najednou tak nekonečná nastalým ohlušujícím tichem, okamžik zamrzlý ve své trapnosti, nám poskytuje čas k přemýšlení. Kde jsem v tom příběhu já? Jsem spravedlivě rozhořčený s těmi zákoníky a farizeji? Nebo se skrývám v anonymním zástupu zvědavců, procházejících se po jeruzalémském bulváru a hltaících senzační kauzy? Či se cítím jako ta obžalovaná žena uprostřed? Nebo si zkouším sám odpovědět na otázku, která tu zůstala trčet ve vzduchu a nutí mě přemýšlet: „Co tomu říkám já?“ Všechny pak určitě zajímá, co řekne Ježíš.

Než ale odpoví, poslechněme si, co skutečně říká Mojžiš, na kterého se zákoníci odvolávají. V 5. knize Mojžišově čteme: „Když bude přistižen muž, že ležel s vdanou ženou, oba zemřou: muž, který ležel se ženou, i ta žena. Tak odstraníš zlo z Izraele.“ Jestliže se zákoníci odvolávají na tato slova, nechybí tu někdo? Kde je ten muž, který svedl vdanou ženu? Proč tu není? Proč se někde zbaběle schovává a svou milenkou nebrání? Ted' už není podvedený jen ten zhrzený manžel, ale i ta žena, která si možná v duchu říká: Kdyby tak šlo věci vrátit zpátky! Samozřejmě, že si to vyčítá. Ale zároveň cítí křivdu. Copak pro muže platí jiný metr?

Jako i v jiných případech, i tady si zákoníci a farizeové vykládají zákon po svém, jak se jim to hodí. A druhá věc: Jim se právě náramně hodí, že mají po ruce případ, na kterém mohou Ježíše nábožensky vyřídit. O tu ženu jim vlastně vůbec nejde, ona tu ve skutečnosti slouží jen jako rukojmí, aby si zákoníci

mohli vyřídit účty s Ježíšem. Chce-li být Ježíš Mesiáš, nemůže zpochybňovat Boží zákon. A mají pravdu. Kdybychom začali zpochybňovat zákony, to by pak ta morálka vypadala! Pak by ve světě zavládla naprostá anarchie. Je nutné dodržovat dané hranice, a pro někoho i za cenu drakonických trestů. A jak víme, dodnes existují náboženské proudy, které ustrnuly na tomto chápání Starého zákona a veřejného práva. Ale křesťanství ani židovství mezi ně už dávno nepatří. Vraťme se však zpět k příběhu samému.

„Co říkáš ty?“ čekají zákoníci a farizeové na Ježíšovu odpověď. Ježíš ale neodpovídá. Namísto toho se sklonil a kreslil si prstem v písku. Pochopitelně ne to proto, že by usilovně přemýšlel, co odpoví. Spíš je mu před tou ženou trapně za ty neomalené zákoníky. Jistě, ona podlehla pokušení. O tom žádná. Při bujarých oslavách vinobraní se může přihodit leccos. Teď ví, že udělala chybu. Nejráději by se neviděla. A teď tu stojí uprostřed davu, všem na očích, které se na ni pasou. Jen Ježíš se na ni nedívá. Ani ona by se mu teď nepodívala do očí. A farizeové stále dotírají, ať se k tomu Ježíš nějak vyjádří. Proč se vlastně k tomu nevyjadřuje? Jako zástupce Boží na zemi by měl vydat stanovisko, zaujmout jasný postoj, ať se jeho učedníci mají podle čeho řídit, ať vědí jak řešit takové případy. Ježíš to nekomentuje.

Ale když na něho nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: „Kdo z vás je bez hříchu, první hod' na ni kamenem!“ A opět se sklonil a psal po zemi. Ta věta, kterou řekl, mluví jasně: než budeš soudit druhé, musíš nejprve podrobit soudu sám sebe. Možná je dobré vědět, že zákonem bylo stanoveno, kdo má hodit kámen jako první. Měl to být přímý svědek činu. Tedy v tomto případě nejspíš její manžel. Ale Ježíšova odpověď mu svazuje ruce. Nyní nemůže hodit kámen, aniž by tím vypověděl, co si myslí sám o sobě. Aniž by odkryl svou domýšlivost a pýchu. Kameny v ruce žalobců vždycky svědčí o kamenném srdci. Jen Ježíš nám dovede odejmout srdce kamenné a dát nám srdce z masa. Tak působí Ježíšovo slovo. Ti, kdo nikdy ve svém životě Ježíše takto nezažili, budou zřejmě i nadále kameny házet. Ale Ježíš nás vždycky bude konfrontovat s námi samotnými a s naším srdcem.

Čteme, že se postupně jeden po druhém vytráceli. Některé rukopisy dodávají: „zahanbeni ve svém svědomí“. Je tam řečeno, že první, kdo to pochopili a upustili od kamenování, byli starší. V řečtině je tam napsáno: presbyteři. Až nakonec zůstal Ježíš sám s tou ženou, která stála před ním. Žádní diváci, jen ona a Ježíš. Zvedl se a řekl: „Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?“ Víte, proč se jí Ježíš na to ptá? Ona si to musí sama uvědomit a říci: „Nikdo mě neodsoudil. Už nejsem zavržená, nejsem zahananá do kouta.“ To je funkce rozhřešení. Přijmout, přivlastnit si odpuštění. Jen tak lze získat naději a obnovit porušené mezilidské vztahy. Ale co Bůh? Nespočítá nám to jednou i s úroky? Ty všechny naše lidské přešlapy a úlety? „Ani já tě neodsuzuji“, říká Ježíš. „Jdi a už nehřeš.“

Bratři a sestry, znám různé skupiny křesťanů. Jedni budou v této Ježíšově větě zdůrazňovat slova: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi.“ Druzí budou říkat: Důraz je na tom posledním slovu: „Už nehřeš!“ A další budou zklamaní, že z úst té ženy nezaznělo ani slůvko lítosti nad svým hříchem, ani náznak pokání a prosba o odpuštění. Budou mít pocit, že tu milost Ježíš dává příliš lacině. Ale milost není odměnou za pokání. Milost je milost. A ve víře, v té opravdové víře, není třeba velkých slov. To jen my evangelíci máme stále dojem, že vše se odbývá hlavně slovy. Ale já jsem přesvědčený, že ta žena moc dobře pochopila, co se právě stalo. A co to pro ni znamená. Sám si představuji, že Ježíš ta poslední slova řekl asi takto: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi.“ A se spikleneckým úsměvem, jakoby mimochodem, dodal: „...jo, a už nehřeš“ :)

Přímělná modlitba: *Pane, máme mnoho starostí, které chceme svěřit tvému milosrdenství. Modlíme se za to, abys dal sílu odpuštění do rozpadajících se manželství, prosíme za ty, kdo nedostali svým slibům, za ty, kdo selhali v partnerském vztahu. Prosíme za děti, které vyrůstají v neúplných rodinách, za děti, které formuje jejich prostředí, v němž žijí. Prosíme za mladé lidi, kteří jsou vystaveni chaosu morálních hodnot a naplno prožívají důsledky života vedeného mimo hranice tvých přikázání. Prosíme také za ty, kteří se setkali s neporozuměním, odsuzováním a nepřijetím. Prosíme, dej poznat svou lásku těm, kdo se cítí nemilovaní a odstrkovaní. Modlíme se za spravedlivé zákony i za všechny projevy milosrdenství a odpuštění. Dej, ať nikoho neovládá touha po pomstě nebo vztek. Prosíme, žebnej tam, kde je touha po smíření, opuštění a pokoji. Dej, ať ve svých životech posvěcujeme tvé jméno a žijeme už tady a teď jako občané nebeského království. Amen.*